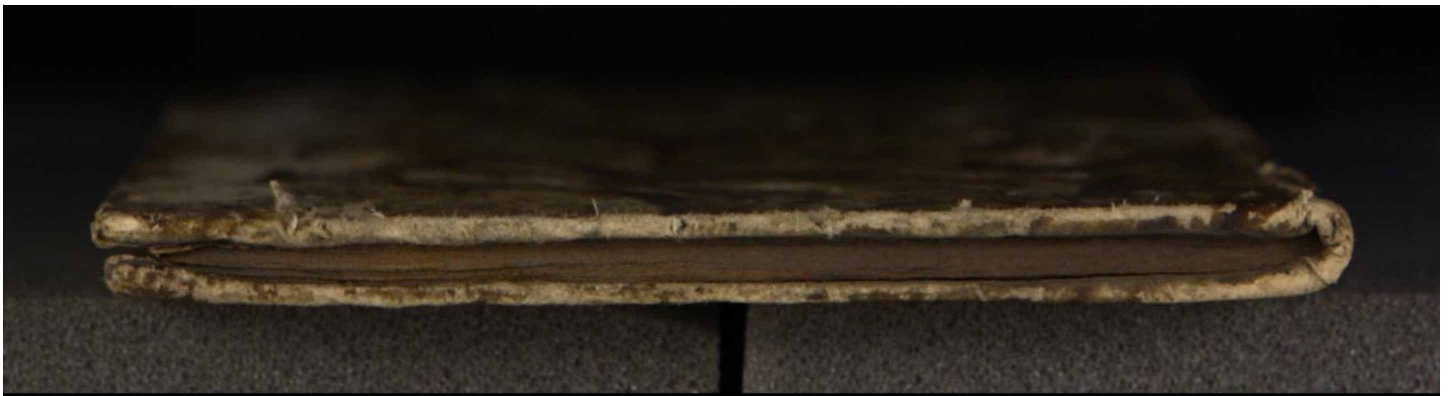
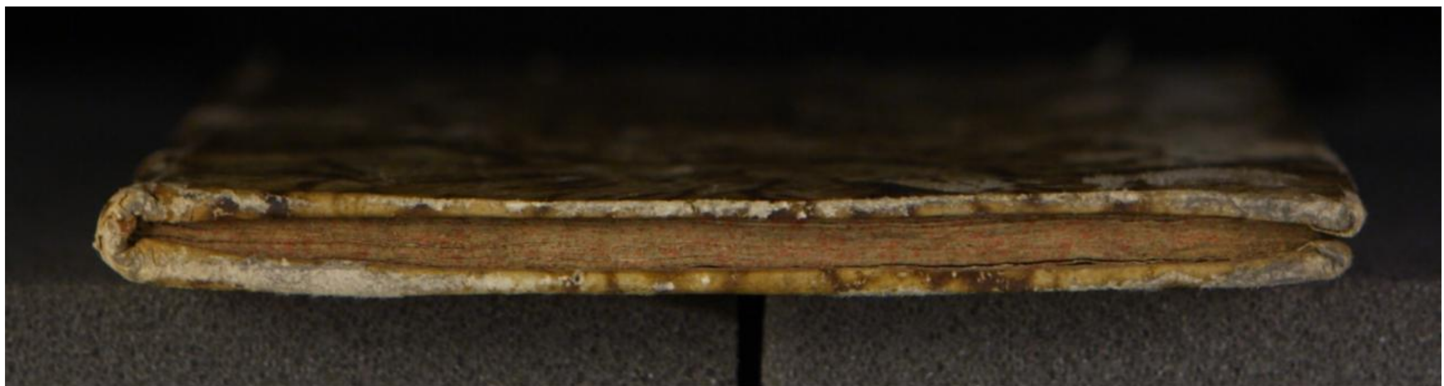
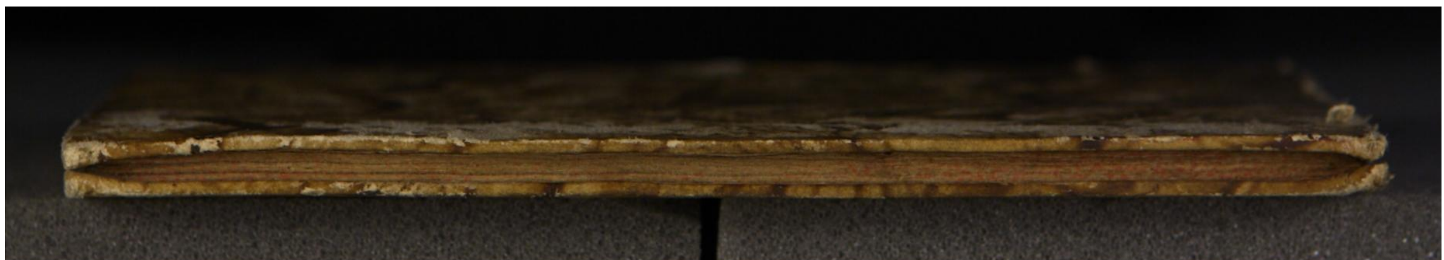

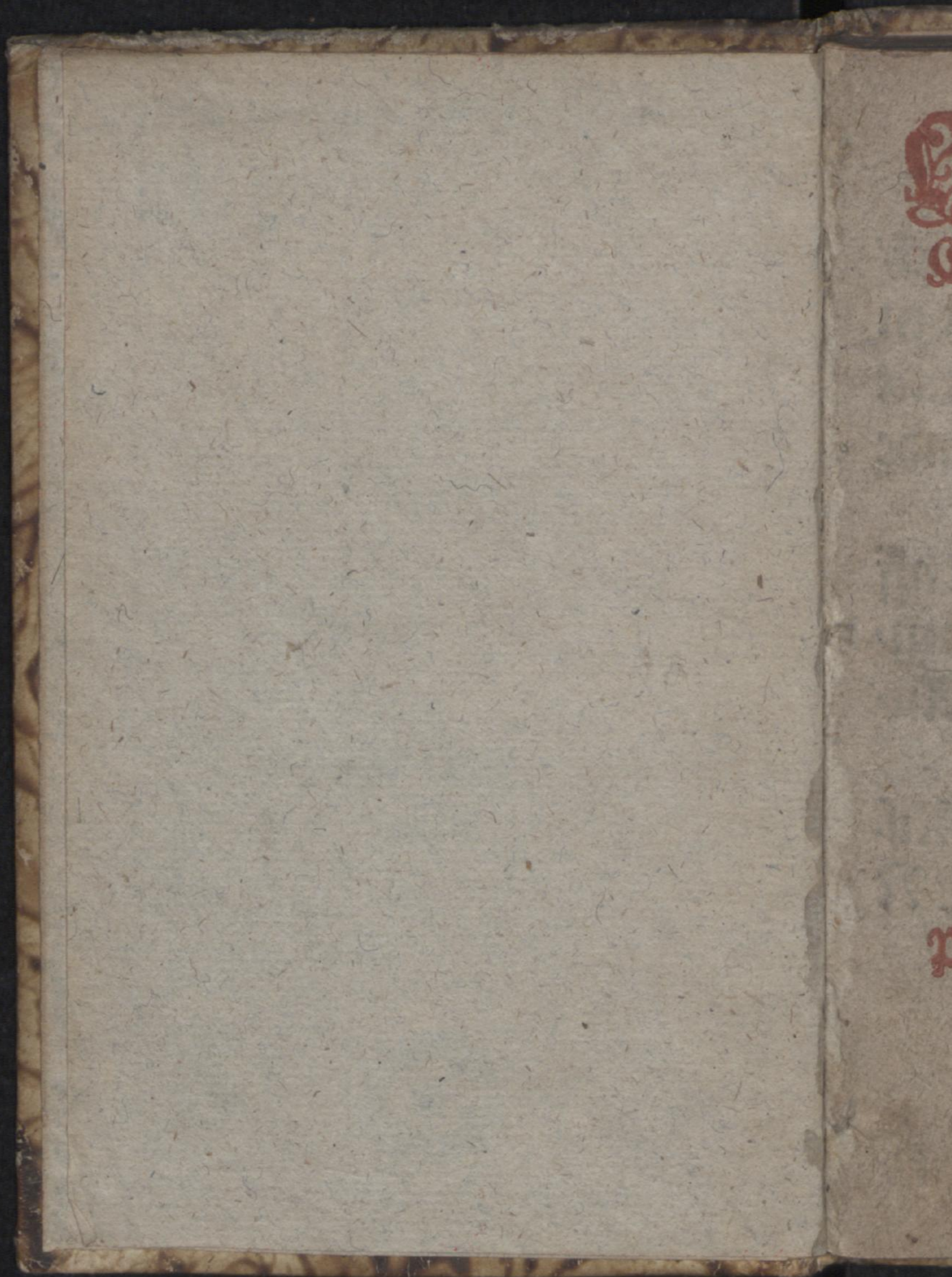

Kjøbt paa auctionen efter J. N. Lund.

6 ₰ - 89.

Huorlunde it Christet Menniske/ skal paa sin Soteseng/ beskicke sig til Døden.

Predicket i Kiøbenhaffn/ Aff

Nicolao Palladio.

Prentet i Kiøbenhaffn/ aff Anders Gutterwitz.

Anno 1580.

Jeg er saa træt aff suck/ Jeg bløder min Seng den gantske Nat/ oc væder mit Leye met mine grædende Taare.

Min skickelse er falnet aff sorg / oc er vorden gammel / Thi jeg haffuer Angist alle vegne.

Viger fra mig alle Misdedere/ Thi HERREN hører min grad/ etc.

Erlig oc Velbyrdig Mand/ Claus Vrne til Beltebierg/ Kongelige Mayestats Trømand oc Raad/ oc Prouest i Lunde Capitel/ sin gunstige Herre oc besynderlige gode Ven.

Kiere Claus Vrne/ gunstige Herre/ oc besynderlige gode Ven/ som eder vel vitterligt er/ at it Menniske haffuer besynderlig Tuende stycker behoff/ som hand skal haffue Gaffn aff til euig tid.

Det første er/ en ret sand Gudfryctighed.

Det andet/ en salig oc Christelig affgang aff denne Verden. It Menniskis Gudfryctighed delis i tuende parter.

Den første begriber vdi sig/ en ret Hiertens anger oc ruelse/ met Syndsens affhold/ Som kommer aff Louens Predicken/ naar it Menniske offuerueyer oc betencker/ Syndsens storhed oc mangfoldighed/ GVDS forfærdelige Vrede for Synden skyld/ met alle de Formaledidelser som staar vdi Scrifften/ Guds strenge Dom/ Dieffuelsens Tyranni/ Helffuedis Ild/ den euige Død/ oc Formaledidelse/ etc.

Den

Den anden part/ begriber vdi sig en sand tro til GUD Faders Naade oc Barmhiertighed/ ved vor HERRE JEsum Christum/ huilcken som kommer aff Euangelij Predicken/ Som lyder om Guds forsiun/ om Guds vduelelse/ oc obenbarelse/ oc hans store Kierlighed/ Naade oc Barmhiertighed/ om vor HERRIS Christi Død oc Pine/ fortieniste oc verdskyld/ oc om alle de trøstelige Foriættelser/ som staar i Scrifften.

Den tredie part/ som hør til it Menniskis Gudfryctighed/ begriber i sig en ny Lydactighed/ at it Menniske vender sig om/ oc staar aff det onde/ oc giør det gode/ øff-

uer sig vdi alle gode Gierninger/ GVD til ære oc tacksigelse/ oc sin fattige Næste til gaffns / oc denne part kommer først aff Louens predicken / fordi alle gode Gierninger begribis i Louen.

Dernæst aff Euangelio / fordi gode Gierninger ere Troens fruct. Her til hører ocsaa de høyuærdige Sacramenter oc idelig Guds paakaldelse / Denne Gudfryctighed / bør it christeligt Menniske effter Guds Ords idelig hørelse/ oc vnderuisning/ at øffue sig i sin gantske Liffs tid/ her paa Jorden. Er det saa hand vil beflite sig der effter / da bekommer hand vden tuil/det andet hand skal haffue gaffn aff til euig tid / som er/

En

En salig oc Christelig affgang aff
denne Verden. Huorledis mand
skal paa sin Soteseng beskicke sig
der til / Det staar kortelig beskreff-
uit i denne Predicken / huilcken ieg
haffuer nu ladet vdgaa / vnder
eders Naffn / til en euig tacksigel-
se / for den store trøst oc bestyrckelse /
som ieg tit oc offte haffuer fanget
aff eder vdi mit Embede / oc for de
mange Velgierninger i haffue al-
tid beuist mig. Bedendis eder yd-
mygelige / at i ville tage dette lilde
for gode / til en anden tid / ieg kand
ydermere beuise min Tacknemme-
lighed mod eder. Vor HErre
JEsus Christus / vere met eder / oc
eders kiere Frue / Frue Anne Grub-
be / til euig tid / oc vnde eder baade /

 oc

oc oss allesammen / at wi kunde
leffue Gudfryctelig her i Verden /
oc siden faa en salig affgang fra
denne Verden / oc en glædelig Op-
standelse paa Dommedag / Amen.
Screffuit i Kiøbenhaffn / 16. Feb.
Anno 1558.

Eders villige
Tienere /

Nicolaus Palladius.

Huor-

Huorlunde it Menniſke ſkal berede ſig til Døden / paa ſin Soteſeng.

Førſt ſkal it ſiugt Chriſtet Menniſke / paa ſin Soteſeng / beſkicke ſit Huſſ det beſte hand kand / Skille oc ſkiffte ſit Gods imellem ſine Arffuinge / at der ſkal icke ſiden komme Kiff / Klammer / oc Trætte imellem dennem derfor / Som (diſſuer) offte ſkeer / beſynderlig effter deris død / ſom haffuer met wret / her i Verden / ſamlet meget Gods oc Pending tilſammen / huilcket de lade bliffue her effter ſig / ſaa at Arffuinge kunde aldrig forligis der om / i men de leffue / oc dø bort / met en euig Had oc Affuind / til huer andre / ſaa at det vaare

dem bedre / de haffde aldrig faaet en Da-
ler at skiffte met huer andre / Da bliffuer
det almindelig Ordsprock sant: De ma-
le quæsitis non gaudeat tertius hæres.
Naar du saa beskicker dit Huss / da for-
glemme icke de Fattige / giør it gaat Te-
stamente / som ocsaa vor HERre Chri-
stus giorde / før end hand gick til Døden /
Giff din Sielsorgere oc Kircken noget /
kom Schole Tienere oc Børn ihu. J-
tem / fattige Hussarme / oc de Siuge / som
ligge vdi Hospital / Leg dit Gods vel an /
saa at du kant / faa tack aff Gud / Naar
hand mildelig tager mod din fattige
Siel. Nøgen komst du hid til Verden /
Nøgen kommer du her bort igien / oc intet
kant du tage met dig aff all Verdens
gods / her haffuer du fundit det / oc her skalt
du lade det bliffue. Der vaar en Edel
Frue i Tyskland / der hun laa paa hendis
Sotteseng / lod hun antuorde salige Doc-
tor Morthen Luther / Fem hundrede Gyl-
dene / som hand skulde vdskiffte iblant de
fattige Studenter / som studerede i den
hellige

hellige Scrifft. Saadanne (Gud vere loff) findis end ocsaa nogle i Danmarck/ aff Adelen / som hielpe oc styrcke vor HErris Christi Discipler/ oc andre fattige/ met deris Gods oc Penninge / Gud giffue/ at mange andre vilde tage effter deris Exempel/ Christus vil paa Dommedag tage sig selff det til / som du haffuer giffuet hans fattige Lemmer her vdi Verden/ Oc siger: Jeg vaar hungerig/ oc i spiset mig/ etc.

Til

Til det Andet.

TJL det Andet / skal it Menniske paa sin Sote-seng / betencke om hand haff-uer fortørnet nogen / Om hand haffuer Vrede / Had oc Affuind i sit Hierte til nogen / etc. Da skal hand først / aff Hiertet forlade alle dem / som hannem haffuer giort imod / oc bede / at Gud vilde forlade dem saadan Synd / Som ocsaa vor HERre Christus i sin Døds stund / bad for sine Fiender.

Det er jo en forfærdelig ting / naar it Menniske døer bort met en Dieffuels Had oc Affuind / til sin Jeffnchristen / met det samme Hiertelag kommer hand at staa for Christi Domstoel / oc kand bliffue der met euindelig fordømt. Thi Gud som er Kierlighed / kand icke bo vdi saadanne Menniske / som S. Hans si-ger / i sin Epistel / Gud er Kierlighed / Huo som boer i Kierlighed / hand boer i Gud /

i Gud / oc Gud i hannem. Tuert om besluttis her aff / at Dieffuelen er Had oc Affuind / Huo som boer i Had / hand boer i Dieffuelen / oc Dieffuelen i hannem / De som icke ville forlade / de faar da icke heller forladelse aff Gud / oc kunde icke bede deris Pater noster rettelige / Gud forlader dig din store Skyld / som er større end ti tusinde Pund / hui skulde du icke forlade din Brødre eller Søstre / hundrede Pendinge / som ere ickon en liden Brøde / som dig er brøt imod / Mee den Vrede du døer bort met / giffuer du Gud Aarsage til en euig Vrede imod dig.

Der næst skalt du forbede eller lade forbede dem som du haffuer fortørnet / ville de forlade dig din Skyld / gaat oc vel / ville de icke / da befale din Sag vdi Guds hender / oc ver glad / at du faar alle dine Synders forladelse hos hannem. Om denne Forligelse / som skal skee her i Verden / taler vor Herre Christus / Matth. 5. oc siger: Forligis met din

Broder /

Broder / men du est paa veyen met hannem / paa det hand skal icke antuorde dig i Dommerens Hender / etc. Item / Naar du vilt offre din Gaffue for Alterit / oc du kommer der ihu / at din Broder haffuer noget imod dig / da gack først hen / oc forlig dig met din Broder / kom saa igien / oc offre din Gaffue / Det er saa meget sagd / at it Menniskis Guds tieniste duer plat intet for hans Ansict / vden saa er / it Menniske forligis først met sin Jeffnchristen. Derfaare raader ieg huert Christet Menniske / at / strax hand kommer paa sin Soteseng / besliter sig effter at forligis met sin Modstandere / før end hand døer / oc effterdi mand er wuiss paa Dødsens stund / Da er det raadeligt / at mand giører denne sin Sag klar i tide.

❧

Til

Til det Tredie.

SEnd ſaa Bud effter din Sielſørgere / oc giør din Sag klar hoſſ Gud / før end du kommer til hannem / giør en aluerlig Scrifftemaal for Gud oc din Sognepreſt / oc ſig ſaa : Jeg arme Menniſke bekiender / Jeg haffuer (diſſuer) i mange tuſinde maade offuertraad Guds hellige Bud alle ſammen / Jeg haffuer icke huldet det mindſte / end ſige det ſtørſte / det klager ieg offuer mig ſelff / oc giør mig ont aff mit gantſke Hierte / Oc er det ſaa / Gud vil end nu ſpare mit Leffnet lenger / da vil ieg hiertelige gierne rette oc bedre mig / mod Gud oc min Næſte.

See ſaa tilbage dit gantſke Leffnet / oc bekiende faar Gud / at du haffuer ſaare ilde ſkicket dig / oc tenck / O HERRE Gud / huad haffuer ieg offte leffuet / vden all Guds fryct / forſømmet oc foractet hans hellige Ord / oc intet ſkicket mig der

effter /

effter / intet paakaldet / priset oc tacket hannem / som ieg skulde / O huilcken slemmer oc wgudelig Begerelser / ieg haffuer tit hafft i mit Hierte / til at fuldkomme dem met Gierninger / O min Gud oc HERRE / huor mange gange haffuer ieg veret vred / bandet oc skendet / oc formaledidet min fattige Næste / kiffuet oc trættet met hannem / fortalet oc baguasket hannem / oc giord hannem imod huad ieg kunde / O huor offte haffuer ieg bruget Vtuctighed / met Tancker / Ord oc Gierninger / oc leffuet i Fraadseri oc Druckenskab / etc. Summa / mine Synder ere flere end Sands Korn paa Haffsens bonde / Saa at ieg vaar ingelunde verdt / du skulde nu tage mig til Himmelen / men at du skulde forskiude mig ned i Helffuedis affgrund. Suck oc græd / fortryde det aff dit gantske Hierte / at du haffuer nogen tid syndet oc fortørnet Gud / oc bede om Naade oc Affløsning aff alle dine Synder / aff din Sielsørgere / oc tro / at huad hand siger dig til / det er beslutte

hoss

hoss Gud i Himmelen oc alle Engle / oc anamme det / lige som Gud raabte selff ned til dig aff Himmelen / Bed der hoss at Gud ville trøste dit Hierte / oc giffue dig sin hellig Aand / oc giør dig viss paa din Salighed / formedelst IEsum Christum. Anamme der hoss det høyuærdige Sacramente / vor HERRIS IEsu Christi Legeme oc Blod / met it trofast Hierte / at GVD haffuer jo visselige beuist dig sin Naade / forladet dig alle dine Synder / oc vil anamme din Siel til sig i det euige Liff oc Salighed / tacke Gud for denne store Naade hand beuiser dig.

Til det Fierde.

NAar du est forligt met GVD / oc est viss paa / at naar du giffuer din Aand op / da skulle de hellige Engle følge din Siel heden til det euige Liff.

Saa sig da all din Slect oc Venner gode nat/ efftérdi du skalt fare bort / aff denne Verden / oc kommer icke igien før Dommedag / Hussbonden skal sige Hustruen gode nat / Hustruen Hussbonden/ oc sige/ haffue nu mange gode netter/ min hiertens Mand lille / oc tack for alle velgierninger / min rette Brudgom / Christus vil nu haffue mig til sig / som haffuer giffuet sig selff i Døden for mig / oc igienløst mig met sit egit Blod / hand vil nu tage mig/ sin Brud hiem i sine euige Tabernackler oc Boliger / Der ville wi bygge oc boe (met Guds hielp) vere hoss huer andre til euig tid. Item/ Sig saa denne gantske Verden gode nat / met alle Creatur/ oc sig saa gode nat Soel/Maane/ oc alle Planeter / gode nat alle fire Elementer / haffuer gode nat / Skoffue / Marck / Haff / oc alle leffuendis Diur/ som krybe paa Jorden/ gode nat Huss oc Jord/Sølff/Guld/oc Pendinge/ oc haffuer tack for den tieniste i haffue giort mig i denne Verden/ etc.

Til

Til det Femte.

AFuend saa din Hu oc Sind / fra alle forfengelige oc timelig Ting / som er i denne Verden / oc lad din tancker oc omgengelse vere op i Himmelen / der som du acter at fare heden / før du seer dig om / Thi det er en farlig ting / at bemenge sig vdi sin sidste tid / met timelig Handel / oc haffue saadant kierere / end det euige Liff. Der vaar en Quinde / som saad oc græd offuer hendis siuge Mand / da sagde Manden / du tørft icke ved at græde / thi du haffuer nock at pryde dig met / Men ieg maa vel græde / at ieg skal nu bort fra det megle Guld / Sølff / oc Klenodier / som wi haffue samlet. Jeg kiende en rig Bonde vdi Tydskland / der hand skulde dø / da lod hand hente til sig en halff Skeppe fuld aff Daler / oc laa oc vende der iblant / til hand gaff sin Aand op / saa nøde vilde hand skillies fra dem.

Item / der vaar en rig Mand / forlod sig paa Rigdom / oc vaar Kiødelig tryg der offuer / den tid hand bleff siug / sende hand til Docteren i læge Kaanst / oc begerede hielp imod Døden / Der hand kom oc randsage hans Siugdom / da sagde hand / at hand viste hannem ingen raad / saa lod den rige Mand / hente it Skrin / fuld met Guld oc Daler / oc bad Docteren / skulle tage huilcken Pose hand vilde / om hand kunde hielpe hannem / da suarede Docteren atter igien / at hand viste hannem ingen hielp / Da spøtte den siuge i Skrinet paa Pendinge / oc sagde: Tui dig / huor megit haffuer ieg holdet aff dig / oc forladt mig paa dig / oc du kant icke nu i denne Nød hielpe mig: See her haffue wi Exempel / at wi maa see / huor farligt det er / at haffue denne Verdsens forfengelighed for meget kier / heller ocsaa haffue det i Hu oc Sind i vor sidste tid / Tenck da ved dig / Jeg haffuer nu andet at tage vare oc skøtte / end saadant forgengelige tingest / det gielder nu om min Siels Salighed /

lighed /

lighed/ oc euige Velfærd/ etc. Bed da/ oc sige saa: O HERRE/ tag nu all den deel fra mig/ som kand drage mig fra dig. O kiere HERRE/ her seer du mig nu vdi min altsomstørste Dødsens nød/ Hielp mig til Liffuet fra denne Død.

Til det Siette.

LIg siden met it roligt Hierte/ oc forbie taalmode-lige den Tid oc Stund/paa huilcken Gud vil dig kalde bort aff denne dødelige Verden.

Oc naar dit Legeme brender aff he-de / suier oc vercker/ oc du finder suare sting til dit fattige Hierte/ oc bliffuer forsmectet jo mere oc mere/ da tenck at Guds Søn lide tusinde gange mere for dine Synder/ oc vaar offuermaade taal-modig i sin Siugdom / tenck din Pine faar snarlige ende/saa stunder euige Glæ-

de til / ſom S. Pouel ſiger til de Rom. 7. Capitel / Sig fordi ſaa / O HERRE brend ickon / ſtick oc ſla ihiel / denne ſyndige Krop / Men beuar dog min fattige Siel / Naar du ligger ſaa oc bier effter Dødſens time / Da ſig tit oc offte ſaadanne Ord aff Hiertet.

Saa elſkte Gud Verden / at hand gaff ſin Enbaarne Søn / at alle de ſom tro paa hannem / ſkulle aldrig fortabis / Men faa det euige Liff. Jeg er Opſtandelſen oc Liffuet / Huo ſom troer paa mig / Endog hand døer / Da ſkal hand leffue.

Item / huor ſom ieg er / der ſkal min Tienere ocſaa vere.

Item / Jeg begerer at affſkillis met dette Legeme / oc vere hoſſ min HERre JEſum Chriſtum.

Det er tilbørligt / at dette ſyndige Legeme ſkal nedſlaes. Rom. 6.

Item / Jeg veed / at min Gienløſere leffuer / oc at ieg ſkal opſtaa paa den yderſte dag. Job. 19.

O HER-

O HERRE JEsu Christe / du raabte paa Kaarsset / Min Gud / Min Gud / Huorfor haffuer du forlat mig/ Forlade mig icke heller nu i denne min Døds nød.

O HERRE JEsu Christe / du sagde paa Kaarsset til Røffueren / J dag skalt du vere met mig vdi Paradiss / vnde mig ocsaa i dag / at vere hoss dig i det euige Paradiss.

O HERRE / du sagde paa Kaarssit / Fader i dine Hender befaler ieg min Aand / Lige saa befaler ieg nu min arme Siel i dine hellige Hender.

O Himmelske Fader / tag mildelig mod min fattige Siel / oc giff mig en mild Helsoet / oc salig Affgang fra denne Verden.

Til det Siuende.

OM saa er/at Dødsens tid forhalis / effter som it Menniske er bleffuit forligt met Gud / oc haffuer saa bered sig til Døden / som sagt er / Tunc accedit Tentator. Da kommer Fristeren.

Den Første Dieffuelsens Fristelse.

DJeffuelen kommer da vden tuil / met sine Fristelser / oc gloende Skud/bruger all sin Kaanst/ at hand kand komme it arme Menniske til at falde vdi Mishaab / eller giøre hannem tuilraadig/ Thi friste hand Guds Søn / Da sparer hand icke heller oss/ oc da er der in-

gen

ingen anden raad til / end at trøste oc verie sig met Guds Ord.

Her om haffue wi it merckeligt Exempel / som skede for nogle Aar siden vdi Tydskland / i en Stad / som heder Friborg / Der laa i en Stuffue Hußbonden oc Hustruen for død / huer i sin Seng / Hart mod Afften kom Dieffuelen ind til dem / vdi en sort Blaamands skickelse / oc haffde i den ene Haand huit Perckement / oc i den anden Haand Pen oc Bleck / oc sagde til dem : Høre i thu Mennisker / her ligger / i skulle vide / at ieg er vdsend aff Helffuede til eder / at scriffue alle eders Synder / som i haffue giort fra eders Barndoms tid til denne stund / oc naar ieg haffuer screffuit eders Synder / saa skal ieg vise eder dem / oc siden skal ieg tage eder ned met mig til Helffuede.

Der Hustruen det hørde / da begynte hun at raabe oc skrige / Men Manden vaar bedre vnderuist i Guds Ord / Derfaare bad hand Dieffuelen sætte sig ned at scriffue / oc sagde / Scriff dette / Quin-

dens Sæd skal sønderknuse Hugormens Hoffuet / Dette er Guds Ord / oc den første Foriættelse Gud gaff Menniskens Slect / fra Dieffuelsens mact / oc fordømme Dieffuelen til Helffuedis Affgrund / Dette kunde hand icke scriffue eller tale / Men brød strax igiennem Veggen / oc foer bort / oc lod de arme Menniske ligge i fred.

Lige som Sathan kom den tid / siunlige til de thu siuge Menniske / saa kommer hand ocsaa wsiunlige i dag til mange Menniske / paa deris Soteseng / oc frister dem / oc da skal mand verie sig met den hellige Scrifft / som denne siuge Mand giorde / oc som vor HErre Christus giorde selff i Ørcken. Matth. 4.

Først kommer hand it siugt Menniske til / at forskreckis for Dødsens skickelse / at hand skal saa tencke / O HERRE Gud / huad vil det gaa hart met mig / før end min Siel skillis fra mit Legeme / før end mit Hierte oc Øyne brytse sønder / saa tencker hand der hoss / huorledis de

lyffte

lyffte hannem Død aff Sengen paa
Guluet / legge hannem i Kisten / bære
hannem til Graffuen / legge hannem i
Graffuen/ kaste Jord paa hannem / la-
der hannem ligge oc raadne der / oc ingen
acter hannem mere. Item / Hand ten-
cker/Jeg skal nu aff denne Verden/ heden
i en anden Verden / til it andet sted / huo
veed huorledis det haffuer sig der / huorle-
dis de ville tage mod mig.

Jmod denne Dødsens forskreckelse/
skal mand først husuale sig/ met den skøne
Opstandelse/Som skal skee paa Domme-
dag/ vdi huilcken vor forderffuelige Lege-
me skulle bliffue JEsu Christi ærefulde
Legemet ligt.

Der næst skal mand trøste sig der
met / at formedelst Døden / bliffue wi aff
met all vor Jammer oc Nød / som wi lide
i denne Verden / oc der om/ bede wi dag-
lige i vor Pater noster , Fri oss fra det
onde/ etc.

Til det tredie / Skulle wi trøste oss
imod Dødsens forskreckelse/ met den store

oc

oc vbegribelige Glæde/ som oss skal veder-
faris vdi Himmerigis Rige / naar wi dø
bort aff denne Verden / i Troen til JE-
sum Christum / Som der staar i Psal-
men / At Helgens død / er en dyrebar
ting / for Guds Ansict / Oc jo lenger wi
ere her / jo mindre wi haffue aff Himme-
rigis Glæde / som mange Guds Helgen
haffue veret vdi / nu i halff siette Tusin-
de Aar.

Den Anden Dieffuelsens Fristelse.

KAnd skee / du est icke vdualt
til det euige Liff.

Giensuar.

GVd haffuer vdualt alle
de som troer oc forlade sig
paa hans Søn Jesum Chri-
stum/ Jeg tror ocsaa paa Je-
sum

sum Christum / Derfaare er ieg vdualt til det euige Liff.

Saa siger S. Pouel Ephes. 1. Gud vdualde oss i sin Søn / før end Verdsens Grunduaal bleff lagd.

Item / Rom. 8. Saa mange som GVD vdualde / dem lader hand kalde formedelst sit Ord / Saa mange som lade sig kalde / de ere vdualde til det euige Liff.

Jeg haffuer tit gaaet til Kircke / oc ladet mig kalde / formedelst Guds ord / Derfaare er ieg vdualt / etc.

Guds Foriættelser om Syndernis forladelse / ved JEsum Christum / er almindelige / oc høre alle de Menniske til / som anamme oc tro samme Foriættelser.

Jeg lycker mig ocsaa ind i samme Foriættelser / oc anammer dem met min tro / Derfaare er ieg ocsaa i de vdualdis tal / oc bekiender / at Guds Søn haffue dyre nock igienløst mig.

Den

Den Tredie Fristelse.

HAnd skee / Gud kiende dig icke / eller ocsaa acter dig intet.

Giensuar.

GVd kiende mig / oc acte mig den tid hand skabte mig / oc gaff mig Liff oc Aand / oc fødde mig i Moders Liff / Saa sagde hand til Jeremiam / Før end ieg skabte dig / i Moders Liff / da kiende ieg dig / Det samme bekiender ocsaa den hellige Dauid i den 139. Psalme.

Item / Gud kiende oc skøtte mig den tid hand anammede mig til sit Barn vdi Daaben / oc begaffuede mig met den hellig Aand.

Item / Gud kiende mig saare vel / i det hand haffuer saa offte talet met mig / oc trøstet mig met sit salige Ord / oc ieg haff-

haffuer ocsaa tit talet met hannem / i mine daglige Bøner.

Item / Hand kiender mig vel / i det hand haffuer tit ocsaa i Scrifftemaal affløst mig / aff alle mine Synder / oc ieg haffuer anammet hans kiere Søns Legeme oc Blod / oc tit siunget hannem Loff oc Tacksigelse / ocsaa i min Sogne Kircke / oc obenbarlige bekient / at ieg kiender hannem vel / Hui skulde hand icke kiende mig igien / ocsaa i denne min største Dødsens nød / i huilcken ieg raaber om Hielp / Hand siger jo selff / Jeg er met dig mit i din Modgang.

Item / HERREN er nær / alle dem / som paakalde hannem.

Item / Vor HERRE Christus siger / Johan. xvij. Jeg haffuer ingen mist aff dem du haffuer giffuet mig.

Item / Johan. 10. Jeg kiender mine Faar / oc veed at kalde huer ved sit Naffn.

Item / Ingen skal rycke dem aff mine Hender. Oc S. Pouel siger / HEr-

ren kiender vel / de som hannem tilhøre/ oc deris Naffn ere screffne i den euige Liffs Bog. Suar Dieffuelen her met/ saa maa hand giffue tabt i denne Fristelse / oc du fanger selff Hiertens trøst der aff.

Den Fierde Fristelse.

KAand skee / dine Synder ere saa store oc saa mange / at GVD vil icke tage dig til Naade / du est fordømt.

Giensuar.

MEdrig ere dine Synder saa store / vilt du giøre Penitentz oc begere Naade / da skal dig vederfaris Naade / Gud vil tusinde gange helder forlade dig dine Synder / oc tage dig til Naade / end du vilt begere det aff hannem / den hellige Scrifft er fuld aff Vidnesbyrd her om.

Vor

Vor HERRE Christus siger/ Kommer hid til mig / alle i som ere besuarede / Jeg vil vederquege eder / Matthei 11.

Item/ Skulde icke Christus saa lide oc opstaa aff Døde igien / oc lade predicke i hans Naffn Anger oc Syndernis forladelse.

Item/ GVD suerer selff/ oc siger/ Saa sant / som ieg er en Leffuendis GVD / Da vil ieg icke nogen Synders Død/ etc.

Oc Dauid siger / Lige som en Fader forbarmer sig offuer sit Barn / saa forbarmer ocsaa Gud sig offuer dem / som hannem frycter/ oc saa høyt som Himmelen er fra Jorden / saa meget større er hans Naade/ end vore Synder.

Item / Strax som ieg bekiende mine Synder for dig / da forlodst du mig mine Misgierninger.

Oc S. Pouel siger / Guds Naade offuergaar Synden/ etc.

Trøste dig met saadanne Sententzer aff Scrifften / imod din Syndernis storhed/ oc mangfoldighed.

Oc endog Dieffuelen oc dit eget Hierte siger / at du est fordømt for dine Synders mangfoldighed / da trøste dig met Christi egne Ord/ Huo som tror paa mig / den skal icke fordømmis. Oc S. Pouel siger/ Rom. 8. Der er intet Fordømmelse dem / som ere indplantede i Jesu Christo.

Item/ JEsus Christus er kommen til Verden/ Salig at giøre syndige Menniske / til Timoth. 1. Capitel. Vilt du haffue Exempeler/ Da see til Adam/ Dauid / Manassem / Petrum / Paulum / Magdalenam/ oc Røffueren paa Kaarssit / Summa / G V D haffuer aldrig affsagt sin Naade for noget Menniske / som haffuer begeret Naade.

Den

Den Femte Fristelse.

KAand skee / Jeg kommer til Helffuede.

Giensuar.

JEsus Christus vaar i Helffuede / oc offueruand Helffuedis mact / saa at ingen aff de Menniske skulle komme der heden / som tror paa hannem / Men om alle dem siger hand saa / Huo som tror paa mig / den skal haffue det euige Liff.

Item / Huor som Jeg er / der skal min Tienere ocsaa vere.

CHristus er icke nu i Helffuede / Men i Himmerigis Rige / hoss Guds høyre Haand / Der skal ieg ocsaa vere / Naar ieg giffuer min Aand op.

HAnd skee / naar ieg er død / oc raadnet i Jorden / at ieg staar aldrig op igien aff Døde.

Giensuar.

CHristus siger / Johan. 6. At de som ligge i deris Graffuer / skulle høre Menniskens Søns Røst / oc saa skulle de staa op.

Item / Huo som tror paa mig / den skal haffue det euige Liff / oc ieg vil opuecke hannem / paa den yderste Dag.

Item / Gud vil vdsende sine Engle / som skulle samle til Dommen / alle sine Vdualde. Saadan beuiste Guds Søn selff her vdi Verden / den tid hand reyste Menniskén op aff Døde / oc hand stod oc saa veldelige op fra de Døde / oc mange Helligen stode op aff Døde / den tid Christus

stus døde paa Kaarsset/ oc ginge ind i den hellige Stad.

Du skalt tro/ at for Gud er intet wmueligt/ hand skabte Himmel oc Jord/ met sit Ord aff intet / det bekiender du i din Tro/ Jeg troer paa Gud Fader Altsommectigste. Kunde icke GUD giøre større ting/ end wi kunde begribe/da vaar hand icke Gud.

Saadan vor Opstandelse aff Døde / stadfestis mange steder i den hellige Scrifft. Oc S. Pouel siger / At paa Dommedagen / de som da soffue / skulle først staa op/ oc de som da leffue skulle met dem optagis i Skyerne hoss hannem.

Item / Christus skal giøre vore forderffuelige Legemer / lige sit eget herlige Legeme.

Nu saaes vore Legeme i vanære/ Men da skal det opstaa i Herlighed / nu saaes it forkrenckeligt Legeme/ Men da opstaar it wforkrenckeligt Legeme / Nu saaes it dødeligt Legeme/ Men da skal opstaa it wdødeligt Legeme/ etc.

Item / Trøst dig ocsaa der met / at Døden formedelst vor HERRE Christum haffuer mist sit Naffn/ oc kaldis icke Død/ Men kaldis en sød Søffuen/ ro oc huile/ i huilcken it Christet Menniske/ som er træt aff denne Verden / leggis heden vdi/ oc skal opueckis paa Dommedag/ met it skønt forklaret Legeme.

See saadan oc mange andre Fristelser / pleyer Dieffuelen at friste arme siuge Menniske met / paa deris Soteseng imod de skulle dø/ ocsaa skal mand verie sig met Guds Ord/ oc offueruinde saadanne Fristelser / oc der hoss raabe til Gud / om hielp oc bistand/ oc sige/ O HERRE forbarme dig offuer dit arme Creatur/ oc kom mig til hielp snarlige i disse farlige oc skreckelige Fristelser / Redde min Siel i denne store Nød/ fra de grumme Helffuedis Hunde.

O HERRE JEsu Christe / forøge oc stadfeste min Tro/ at ieg icke falder i Mishaab / om din Barmhiertighed oc Naade.

O HEr-

O HERRE lad icke dine hellige Euangelij Foriættelser komme aff mit Hierte/ du est min eniste Trøst oc Haab/ stat nu hart met mig i denne Angest/ Lad icke min arme Siel komme i de grumme Fienders Hender/ oc vnd dem ingen mact offuer mig / Men betee mig din Hielp oc Naade i denne stund. Thi du est min Saliggiørere oc Frelsermand alene.

O HERRE/ vig icke nu langt fra mig/ fordi Angest oc Nød er mig nær/ ingen kand hielpe vden du alene/ Jeg er vdøst lige som Vand/ oc mine Been haffue giffuet sig fra huer andre / oc mit Hierte er bleffuet i mit Bryst / lige som smeltet Vox.

Giør det icke for langt met mig/ thi ieg er plat macteløff.

O HERRE/ vederquege min fattige Siel / oc før mig paa den rette Vey/ oc bliff hoff mig.

Til dig oplyffter ieg min Siel/ min Gud/ ieg forlader mig paa dig / Lad mig icke beskemmis / Mit Hiertis angest er

 stort/

stort / hielp mig aff denne min nød / min Salighed staar i dine Hender / hielp mig formedelst din Naade / fryct oc besfuerent er kommen offuer mig / oc forskreckelse er offuerueldet mig / Giff act paa paa mig / stat met mig / oc holt min Siel ved mact / Jeg haffuer all min Tilflucht vnder dine Vinger.

Der

Der til met ere

diſſe effterfølgende Pſalmer ſaare Trøſtelige at læſe/ for den ſom ligger vdi Døds nød.

DEn 5. 6. 7. 18. 23. 25. 42. 56. 63. 86. 103. 130. 141. 143. Pſalme.

Item / Kong Ezech: Bøn/ ſom ſtaar ſcreffuet/ Eſa. 28.

Item/ Det 14. 15. 16. 17. Capitel/ i S. Hanſis Euangelio.

Item / Det 8. Capitel/ til de Romere.

Item/ Det 11. Capitel/ Johannis om Lazaro.

Dette Leffnet er intet andet / end it Fengſel/ Beſuaring/ Ælendighed/ Far-

lighed/ Møde/ Arbeyde/ Wlyst/ Synd/ Sugdom/ Fristelse/ oc idel Kaarss/ paa huilcket altsammen / Døden forskaffer oss hellig Afften.

Dødsens dag er bedre end Fødsels dagen/ Ecclesiast. 7. Fordi paa din Fødsels dag est du kommen i Kuld/ Hede/ Hunger/ Tørst/ Synd oc Elendighed / paa din Døds dag bliffuer du frelset fra all Legemlig oc Aandelig nød.

Døden er meget haardere end nogen Plage kand vere/ Men det varer icke lenge / det er snarlige offuerstanden. Met Guds Naade oc Hielp / kant du bryde dig igiennem/ oc dricke denne Kalck.

Her til dags haffuer du veret lige som du vaare død/ nu skalt du først begynde rettelige at leffue/ Thi Døden er Døren til det euige Liff / oc en begyndelse til Opstandelsen / oc en Forløsning aff all Jammer oc Nød.

Befinder du i din Døds stund/ lige som alle Creature vaare imod dig / oc lige som

som Gud siuntis ocsaa selff / at vere vred paa dig / oc om dig tyckis / lige som alle Dieffuele vaare omkring dig / Saa acte slæt intet saadanne Tancker / lycke dine Oyne oc Sind til / oc holt fast ved Troen / oc det hellige Euangelio / saa er der ingen Dieffuel / der dig kand omstøde / Forlad dig paa Gud / oc ver ved it frijt mod / kast all din Omhyggelighed paa hannem / fordi hand sørger for dig.

Tro det S. Pouel siger / til de Romere i det 8. Capitel / At ingen Bedrøffuelse / Angest / Forfølgelse / Hunger / Farlighed / Suerd / Siugdom / Død / onde Engle skal kunde skillie dig / fra den Kierlighed / som GVD elsker dig met / i vor HERre JEsu Christo.

Tenck icke aleniste paa Døden / Men vend din Hu oc Sind der fra / oc beskue JEsum Christum / Først saadant som hand hengde paa Kaarsset / Blodig / met sine fem Saar / oc gaff sin Aand op / huor met hand slo vor Død ihiel / saa at

den

den bliffuer oss wskadelige / om wi beskue den salige Christi død / met en Christelig Troens Øyen / Da er skiult vdi samme Død / vor euige Liff.

Den hellig Aand siger i den Epistel til de Hebr. vdi det 11. Capitel. Christus haffuer aff GVDS Naade smaget Døden for alle.

Item / Christus er bleffuen it sant Menniske / paa det / at hand ved sin Død maatte tage Macten fra hannem / som haffde Dødsens vold / det er / fra Dieffuelen / oc forløse dem / som frycter sig for Døden.

Item / 2. Timoth. 1. CHristus bort tog Døden / oc indførde det euige Liff obenbaret i Liuset / Der hoss / naar du beskuer saa Christum paa Kaarsset / Da kom ocsaa ihu / at hand betalede oc giorde fylliste for alle dine Synder / stillet Guds Vrede til freds / oc befriet dig fra Dieffuelen oc Helffuede.

HER-

HERREN (siger Esaias) lagde paa hannem alle vore Synder/ oc formedelst hans Vunder ere wi bleffne Helbrede giort/ Hand hengde der paa sit høy Altere/ imellem Himmel oc Jord/ met det smycke oc prydelse/ som hans kiere Fader saare vel behagede/ som vaar hans blaa oc blodige Legeme/ hans torne Krone/ oc blodige Saare i Hender/ Føder oc Side/ som hand haffde veluillige taget sig til/ for vor skyld.

Hand lidde det paa Liff oc Siel/ som du oc ieg skulde haffue lid til euig tid/ Hand smacte den euige Død i Vrtegaarden/ oc paa Kaarsset/ paa det du skulde icke smage den til euig tid. Hand saae met sine Oyne/ sine grumme Fiender/ Dieffuelsens Lemmer/ paa det du skulde icke see Dieffuelen til euig tid.

Hand hørde met sine Ørne/ sine Fiender skreckelige raaben/ bespaattelse/ oc Domsens Sententze/ paa det du skul-

de

de icke høre til euig tid / alle onde Aanders forskreckelige raaben oc skrigen / hand smagede met sin Tunge / Edicke oc Galde / paa det du skulde icke smage gloende Suaauel oc Beeg i Helffuede til euig tid.

Hans gantske Legeme bleff ynckelige stunget oc slaget blaa oc blodig / paa det du skulde icke stingis oc slaes aff alle Dieffuele til euig tid.

Hand hengde met sit Hoffuet opuent til Himmelen / paa det hand vilde bede for dig / oc forlige dig met GVD / oc sider ocsaa ret nu hoss hans høyre Haand / oc beder for dig.

Hans Føder vaare neduent til Jorden / paa det hand vilde sønder træde Hugormens Hoffuet.

Hand hengde met vdracte Arme / paa det hand vilde tage alle Mennisfe i Fauffn / at de skulle alle haffue gaffn aff hannem / Som hand selff siger / Kom=

Kommret / Kaarfeng hellig fuld faa / JEsu vor Kaarbleffu hanneme meskiulteGrafHEIdelse / haffueudinat du

Kommer hid til mig alle ſom ere beſua-
ret / etc.

Beſkue ſaa JEſum CHriſtum paa Kaarſſet / da faar du paa din Sote-ſeng en euig Trøſt der aff / Som den hellige Bernhardus ſiger / En anger-fuld Syndere/ kand ingen viſſere Trøſt faa / vden aleniſte i vor HERRIS JEſu Chriſti Saar.

Betenck ocſaa der hoſſ / huorledis vor HERRE Chriſtus bleff taget aff Kaarſſet / oc lagd vdi Graffuen / oc da bleffue alle dine Synder begraffuet met hannem / ſaa at de ſkulde aldrig kom-me mere for Guds Anſict / Thi de ere ſkiulte vdi vor HERRIS Chriſti Graff..

Til det ſidſte / ſaa kom ocſaa vor HERRIS Chriſti æreſulde Opſtan-delſe / oc Himmelfærd ihu / oc tro at du haffuer der met / faaet en euige Seyer-vinding offuer alle dine Fiende / oc tro at du ſkalt ocſaa opſtaa aff døde / oc op-

fare

fare til Himmels met hannem / oc besit det euige Liff.

Gud skee euig Loff oc Tacksigelse / som haffuer giffuet oss Seyeruinding / ved vor HERRE JEsum Christum / oc vnde oss alle sammen / en salig oc Christelig Affgang aff denne Verden /

Amen.

Trøst

/ oc beſit:

ckſigelſe /
uinding /
Chriſtum/
ſalig oc
en=

Trøſt

